

heden paa, naar Talen er om Dr. Brandes' Virksomhed. Man har i det andet Ting — jeg har ikke læst det i Rigsdagstidenden, men i Aviserne — beehlydt ham for Mangel paa Pietet overfor vore første Digtere. Mærkelig nok kom den ærede Ordfører ikke frem med dette ogsaa. Han kom frem med saa mange andre Ting, saa han fik maaste ikke Tid til at tage dette med. Jeg vil da i den Anledning gøre opmærksom paa, at der vistnok ikke er nogen litterær Kritiker her til Lands, der har givet saa pietetsfulde, indgaaende og klarende biografiske Skildringer af vore første Digtere som netop Brandes. Han har skrevet en Monografi over Holberg, han har skrevet over Schack-Staffeldt, over Dehenschläger paa mange Steder, han har givet Skildringer af Christian Winther, Paludan-Müller, Hauch, Sudvig Bødtker, Aarestrup og mange flere, og jeg vil sige, at i alt Fald er det gaaet mig saaledes, og jeg er vis paa, at det er gaaet mange som mig, at det er først ved denne Vejledning, jeg har faaet ved Dr. Brandes' geniale æstetiske Blif, at jeg har faaet den fulde Forstaaelse af disse vore Digtere. Men maaste han ikke har skrevet netop om Grundtvig og Ingemann, og saa er der naturligvis en vis Retning i det andet Ting og ogsaa andet Steds, som finder det fordommeligt at han har trukket andre Digtere frem. Om nu det ærede Ting vil vedtage denne Bevilling eller nægte den, antager jeg for saa vidt kan være Dr. Brandes ligegyldigt. Jeg antager, at hans Venner, af hvilke han dog har mange, ville lade det være sig en Væge ligesom hidtil at skaffe denne Mand det, som han til Trods for sin fremragende litterære Virksomhed ikke har kunnet skaffe sig. Saa hvis denne Bevilling skal nægtes, beklager jeg det ikke saa meget for hans Skyld, som jeg beklager det for dette Tings Skyld, thi jeg føler mig overbevist om, at naar vi alle ere døde og borte — den ærede Kultusminister ogsaa — og man i næste Aarhundrede skal se tilbage til den Periode, vi nu leve i, og navnlig beskæftige sig med dette bestemte Udslag af et Folks aandelige Liv, som Litteraturen ogsaa er, saa vil den Kærlige og den Virksomhed, som Dr. Brandes har udøvet fra Halvfjerdserne og udover, endnu være et saa betydningsfuldt Moment, at enhver, der har beskæftiget sig med den danske Litteratur i den sidste Halvdel af det nittende Aarhundrede, maa idelig og idelig støde paa Dr. Brandes' Navn, og det er ikke alene i den danske Litteratur, men ogsaa i den svenske og norske, for Brandes har maaste haft nok saa stor Betydning

for Norge og Sverige som her som Vejleder for den opvoksende Slægt, og det vil faktisk staa fast, at i Maret 1891 kom man med en beskeden Begæring om en Understøttelse af 2.000 Kr. aarlig til ham, men da var der et dansk Landsting, der sagde: Nej, den Mand faar ikke noget, thi han har undergraved Religion, Autoritet og Moral, i hvert Fald har han ikke haft den Betydning, at han kan faa den Understøttelse.

Jeg maa her gøre en Bemærkning, som jeg glemte før, med Hensyn til den ærede Ordførers Udtalelse om den moderne Litteratur. At Dr. Brandes' Betydning utvivlsomt er meget stor, det lader det til, vi ere enige om, men desuagtet ser den ærede Ordfører fuldstændig ensidig paa Sagen, naar han vil henføre det, der er mindre tiltalende ved den moderne Litteratur — hvorom jeg kan være meget enig med min ærede Kollega — til den Indflydelse, Dr. Brandes har haft — hvis han tror, at de Udskjæller, der findes i Litteraturen, og som han betegnede med Ordet „Patchouli“ og „Kynisme“ — hvis han tror, at en Mand med Georg Brandes' Smag og æstetiske Indsigt kan føle sig tilfreds derved, at han kan betegne sig som det direkte eller indirekte Ophav til den Ting, saa tager den ærede Ordfører storlig fejl. Den ærede Ordfører kan gaa til hvilken som helst af vore yngre Forfattere, dem, der ere komne frem siden 1870 og indtil nu, og spørge om, hvad Betydning Dr. Brandes har haft for deres litterære Virksomhed, og han vil faa det eneste Svar: Han har haft aldeles overordentlig Betydning derpaa, naturligvis kan der være nogle, der ere komne ind paa andre Veje, og den Betydning, han havde paa dem for en halv Snes Aar siden, har han maaste ikke nu. Men naar ikke den ærede Ordfører i frak Konservatisme og Autoritetstro vil slaa en fuldstændig Streg over vor Litteratur i de sidste Decennier, og hvis han ikke vil udtale en saadan „sweeping-Dom“ over den, at det er „Patchouli“ og „Kynisme“, saa maa han ogsaa erkende, at Dr. Georg Brandes har sin store Betydning for vor Litteratur og vort Aandsliv. Og hvad saa? Saa ligger nu kun det Spørgsmaal for: Skulle nu vi her, som raade over Statens Midler — det vil sige, vi raade jo ikke over dem, men det er Ministeren, der gør det — altsaa skal nu den Minister, der raader over Statens Midler, møde den Modstand? Skulle vi fraraade ham at give disse 2.000 Kr. til denne Mand, om hvem alle, baade hans Fjender og hans Venner, ere fuldstændig enige i, at det Arbejde, som han har leveret, baade i Omfang er meget